

[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Δικαστικές Διαδικασίες](#) > [Αστικές Υποθέσεις](#) > [Διεξαγωγή Αποδείξεων](#) > [Scotland](#)

Διεξαγωγή αποδείξεων

Σκωτία

Περιεχόμενο που
παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Βάρος της απόδειξης

1.1 Ποιοι είναι οι κανόνες που διέπουν το βάρος της απόδειξης;

Στη Σκωτία, το μέτρο απόδειξης στις αστικές υποθέσεις είναι εκείνο της πιθανολόγησης (balance of probabilities), ενώ το βάρος της απόδειξης φέρει ο διάδικος που επιδιώκει την έκδοση ευνοϊκής γι' αυτόν απόφασης σε συγκεκριμένο ζήτημα. Προς τον σκοπό αυτόν, ο εν λόγω διάδικος οφείλει να προσκομίσει επαρκείς αποδείξεις για να στηρίξει τους ισχυρισμούς του. Εάν προσκομισθούν αποδείξεις οι οποίες δεν είναι σαφείς όσον αφορά το διαφιλονικούμενο ζήτημα, ο διάδικος που στηρίζει τους ισχυρισμούς του σ' αυτές κινδυνεύει να ηττηθεί ως προς το ζήτημα αυτό.

1.2 Υπάρχουν κανόνες που εξαιρούν ορισμένα πραγματικά περιστατικά από το βάρος της απόδειξης; Σε ποιες περιπτώσεις; Είναι δυνατό στις περιπτώσεις αυτές να προσκομισθούν αποδείξεις περί της μη ισχύος συγκεκριμένου νόμιμου τεκμηρίου;

Σε ορισμένες περιπτώσεις κατά τις οποίες το βάρος της απόδειξης για συγκεκριμένο ζήτημα φέρει ένας εκ των διαδίκων, ο εν λόγω διάδικος δεν είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει το σύνολο των άμεσων αποδείξεων ή οποιαδήποτε άμεση απόδειξη. Αυτό συμβαίνει κυρίως σε τέσσερις περιπτώσεις:

(i) όταν ένα τεκμήριο συνηγορεί υπέρ ενός διαδίκου

(ii) όταν το γεγονός είναι πασίδηλο, δηλαδή όταν τα υπό εξέταση ζητήματα μπορούν να επιβεβαιωθούν άμεσα από πηγές αδιαμφισβήτητης ορθότητας

(iii) όταν μια διαφορά μεταξύ των διαδίκων έχει κριθεί με ισχύ δεδικασμένου και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί εκδικασθεί εκ νέου ζήτημα για το οποίο έχει ήδη εκδοθεί απόφαση

(iv) όταν ο αντίδικος συνομολογεί επισήμως εξ αρχής τον ισχυρισμό.

Υπάρχουν τρεις γενικές κατηγορίες τεκμηρίων:

Αυτές είναι:

1. τα αμάχητα νόμιμα τεκμήρια - πρόκειται για καθιερωμένες δικαιοκτικές αρχές που δεν μπορούν να ανατραπούν και κατά των οποίων δεν επιτρέπεται ανταπόδειξη
2. τα μαχητά νόμιμα τεκμήρια - κατ' αυτών επιτρέπεται ανταπόδειξη που καταδεικνύει ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν είναι ασφαλές να καταλήξει κανείς σε συγκεκριμένο συμπέρασμα μόνο και μόνο βάσει συγκεκριμένου γεγονότος. Παρά ταύτα, το συμπέρασμα αυτό μπορεί να συναχθεί, εκτός εάν προσκομισθούν ανταποδείξεις
3. τα μαχητά δικαστικά τεκμήρια - αυτά απορρέουν από τα πραγματικά περιστατικά συγκεκριμένων υποθέσεων και στηρίζονται στα διδάγματα της κοινής πείρας. Στο πλαίσιο των μαχητών δικαστικών τεκμηρίων, από ένα γεγονός Α συνάγεται συνήθως συμπέρασμα για ένα γεγονός Β, αλλά, επειδή αυτό δεν

ισχύει πάντα, επιτρέπεται ανταπόδειξη.

1.3 Σε ποιο βαθμό πρέπει το δικαστήριο να πεισθεί για ένα πραγματικό περιστατικό ώστε να βασίσει την απόφασή του στην ύπαρξη αυτού του πραγματικού περιστατικού;

Δεν υπάρχει νομική διάταξη που να διέπει τη «βαρύτητα» που αποδίδεται σε συγκεκριμένο αποδεικτικό στοιχείο και επαφίεται στον δικαστή και στους ενόρκους να το προσδιορίσουν. Ο διάδικος ο οποίος φέρει το βάρος της απόδειξης για συγκεκριμένο θέμα πρέπει να πείσει το δικαστήριο ότι η δική του εκδοχή των πραγματικών περιστατικών είναι πιο πιθανή απ' αυτήν του αντιδίκου.

2 Διεξαγωγή αποδείξεων

2.1 Απαιτείται πάντοτε αίτηση διαδίκου για τη διεξαγωγή των αποδείξεων ή μπορεί ο δικαστής σε ορισμένες περιπτώσεις να πραγματοποιήσει τη διεξαγωγή των αποδείξεων αυτεπαγγέλτως;

Ο δικαστής δεν μπορεί να προβαίνει σε έρευνες αυτεπαγγέλτως σε μια υπόθεση, ούτε να καλεί μάρτυρες ή να τους εξετάζει κατ' ιδίαν. Σε κάθε περίπτωση που στην υπόθεση επιβάλλεται η διεξαγωγή αποδείξεων, ο δικαστής εξετάζει τους διαδίκους σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν αποφασίσει να του προσκομίσουν πριν εκδώσει απόφαση επί της υπόθεσης.

2.2 Ποιες είναι οι ενέργειες μετά την έγκριση της αίτησης διαδίκου σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων;

Γενικά, όταν οι διάδικοι έχουν συντάξει τις γραπτές προτάσεις τους, μπορούν να υποβάλουν αίτηση στο δικαστήριο για να ορίσει τη διεξαγωγή αποδείξεων. Κατά τη διεξαγωγή των αποδείξεων, οι διάδικοι υποβάλλουν στον δικαστή τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία προτίθενται να στηριχθούν προς απόδειξη των ισχυρισμών τους.

2.3 Σε ποιες περιπτώσεις μπορεί το δικαστήριο να απορρίψει αίτηση διαδίκου για συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων;

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το δικαστήριο κρίνει ότι ορισμένο αποδεικτικό στοιχείο δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη.

Προκειμένου ένα αποδεικτικό στοιχείο να ληφθεί υπόψη, πρέπει να πληροί δύο προϋποθέσεις. Πρέπει να είναι συναφές και σύμφωνο με τους τυπικούς κανόνες απόδειξης.

2.4 Ποια είναι τα διάφορα αποδεικτικά μέσα;

Υπάρχουν τρία είδη διαδικασιών στο ακροατήριο κατά τη διάρκεια των οποίων μπορούν να προσκομισθούν αποδεικτικά στοιχεία επί της ουσίας της υπόθεσης. Πρόκειται για τις ακόλουθες διαδικασίες: διεξαγωγή αποδείξεων (proofs), προαπόδειξη (proofs before answer) και δίκη με τη συμμετοχή ενόρκων. Η διαδικασία της προαπόδειξης είναι η διεξαγωγή αποδείξεων σε υποθέσεις για τις οποίες το δικαστήριο κρίνει απαραίτητο να εξετάσει τα αποδεικτικά στοιχεία και των δύο μερών πριν αποφασίσει για οποιοδήποτε νομικό ζήτημα που πρέπει να διευκρινισθεί προκειμένου να εκδώσει τελική απόφαση. Σχεδόν όλες οι ακροάσεις για τη διεξαγωγή αποδείξεων γίνονται στο πλαίσιο διαδικασίας διεξαγωγής αποδείξεων ή προαπόδειξης, και είναι εξαιρετικά σπάνιο μια υπόθεση να φθάσει μέχρι το στάδιο της δίκης με τη συμμετοχή ενόρκων. Δίκες με τη συμμετοχή ενόρκων διεξάγονται μόνο στο ανώτερο δικαστήριο (Court of Session) για συγκεκριμένα είδη αγωγών, και στο ειδικό πρωτοβάθμιο δικαστήριο σωματικών βλαβών (Sheriff Personal Injury Court).

2.5 Ποιες είναι οι μέθοδοι συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων από την κατάθεση μαρτύρων και σε τι διαφέρουν από τη συγκέντρωση αποδείξεων που προέρχονται από πραγματογνώμονα; Ποιοι είναι οι κανόνες που διέπουν την υποβολή γραπτών αποδεικτικών στοιχείων και εκθέσεων/γνωμοδοτήσεων πραγματογνώμωνων;

Τα αποδεικτικά μέσα κτώνται κατά κανόνα με 3 τρόπους: με προφορική, υλική και έγγραφη εμάρτυρη απόδειξη.

Οι προφορικές αποδείξεις περιλαμβάνουν τις έμμεσες μαρτυρίες, δηλαδή την περίπτωση που μάρτυρας μεταφέρει απλά αυτό που κάποιος είδε ή άκουσε. Στο μέτρο του δυνατού, ο κανόνας είναι ότι οι μάρτυρες εμφανίζονται ενώπιον του δικαστηρίου προκειμένου να εξεταστούν και να αντεξεταστούν.

Οι υλικές αποδείξεις είναι απτές και ενσώματες και πρέπει να προσάγονται. Κατά γενικό κανόνα, προκειμένου ένα αποδεικτικό στοιχείο να ληφθεί υπόψη πρέπει να συνοδεύεται από τη μαρτυρία τουλάχιστον ενός μάρτυρα.

Οι έγγραφες αποδείξεις μπορούν να είναι χειρόγραφες, έντυπες ή να έχουν εγγραφεί με οποιονδήποτε άλλον αξιόπιστο τρόπο, για παράδειγμα σε ταινία, βίντεο, CD ή ηλεκτρονικό μέσο, και πρέπει επίσης να προσάγονται. Οι πραγματογνώμονες καλούνται κατά κανόνα να εμφανισθούν ενώπιον του δικαστηρίου για να υποβάλουν τα αποδεικτικά τους μέσα, δηλαδή να καταθέσουν μαρτυρία για να υποστηρίξουν έκθεση η οποία προσάγεται στο δικαστήριο.

Στην πολιτική δίκη οι έγγραφες αποδείξεις, όπως είναι οι ένορκες βεβαιώσεις, θεωρούνται γενικώς παραδεκτά και αποδεκτά αποδεικτικά στοιχεία. Οι πραγματογνώμονες καλούνται κανονικά ενώπιον του δικαστηρίου για να γνωμοδοτήσουν εν είδει μαρτυρίας στο πλαίσιο της διαδικασίας. Σε πολλές περιπτώσεις, ο πραγματογνώμονας καταθέτει προς υποστήριξη έκθεσης η οποία έχει προσαχθεί.

2.6 Υπάρχουν αποδεικτικά μέσα με μεγαλύτερη αποδεικτική αξία από τα άλλα;

Υπάρχει ο γενικός κανόνας ότι πρέπει να γίνεται η βέλτιστη προσαγωγή αποδεικτικών στοιχείων στην υπόθεση. Στη Σκωτία, δίνεται μεγαλύτερη αξία στην προφορική μαρτυρία σε σύγκριση με τις άλλες μορφές απόδειξης, επειδή ο μάρτυρας είναι σε θέση να καταθέσει στο δικαστήριο από πρώτο χέρι αυτά που είδε ή άκουσε.

2.7 Είναι υποχρεωτική η χρήση συγκεκριμένων αποδεικτικών μέσων για την απόδειξη ορισμένων πραγματικών περιστατικών;

Σε ορισμένες περιστάσεις είναι απαραίτητο να υπάρχει έγγραφο. Για παράδειγμα, στην περίπτωση σύναψης σύμβασης που αφορά ακίνητο, καταπιστεύματος (trust) όπου κάποιος δηλώνει ότι είναι ο μόνος θεματοφύλακας είτε της δικής του περιουσίας είτε οποιασδήποτε άλλης περιουσίας τυχόν αποκτήσει, διαθήκης και κληροδοσίας με διάταξη τελευταίας βούλησης, καθώς και συμβιβασμού ή κωδίκελλου.

Επίσης, σε υποθέσεις που στηρίζονται σε έγγραφες αποδείξεις, θα πρέπει να προσάγεται το πρωτότυπο έγγραφο εκτός εάν οι διάδικοι δεχθούν είτε αντίγραφο του πρωτοτύπου είτε αντίγραφο του οποίου έχει δεόντως πιστοποιηθεί η γνησιότητα από το πρόσωπο που εξέδωσε το αντίγραφο.

2.8 Οι μάρτυρες υποχρεούνται από το νόμο να καταθέσουν;

Κατά γενικό κανόνα, κάθε κλητευθείς μάρτυρας έχει υποχρέωση μαρτυρίας.

2.9 Σε ποιες περιπτώσεις οι μάρτυρες μπορούν να αρνηθούν να καταθέσουν;

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο μάρτυρας έχει δικαίωμα εξαίρεσης από την υποχρέωση μαρτυρίας, π.χ. επικοινωνία μεταξύ νομικού συμβούλου και του πελάτη του. Το δίκαιο της Σκωτίας προβλέπει επίσης ότι κατά γενικό κανόνα ουδείς υποχρεούται να καταθέσει εις βάρος του εαυτού του. Ο μάρτυρας δικαιούται να αρνηθεί να απαντήσει σε ερώτηση, εάν η αληθής απάντηση θα είχε σαν συνέπεια την παραδοχή αξιόποινης πράξης ή την ομολογία μοιχείας, ενώ η ψευδής απάντηση θα μπορούσε να επισύρει κατηγορία για ψευδορκία.

2.10 Μπορεί ένα πρόσωπο που αρνείται τη μαρτυρία να υποστεί κυρώσεις ή να εξαναγκασθεί να καταθέσει;

Αν κάποιος αρνείται να καταθέσει, μπορεί να υποχρεωθεί υπό την απειλή να κατηγορηθεί για απείθεια προς το δικαστήριο. Είναι επίσης πιθανό να υποβληθεί ως απόδειξη προηγούμενη κατάθεση του μάρτυρα σε περίπτωση που αυτός αρνείται τώρα να καταθέσει.

2.11 Υπάρχουν πρόσωπα τα οποία δεν επιτρέπεται να εξετάζονται ως μάρτυρες;

Όχι. Ο νόμος (της Σκωτίας) περί ευάλωτων μαρτύρων του 2004 κατήργησε το κριτήριο της ικανότητας μαρτυρικής κατάθεσης (competence test) για τους μάρτυρες στην ποινική και την πολιτική δίκη και, ως εκ

τούτου, η απόδειξη δεν είναι απαράδεκτη για τον λόγο και μόνον ότι ο μάρτυρας δεν κατανοεί το καθήκον αληθείας ή τη διαφορά μεταξύ της αλήθειας και του ψεύδους. Εναπόκειται στον δικαστή ή στους ενόρκους να αποφασίσουν εάν η κατάθεση είναι αξιόπιστη και έγκυρη με βάση όλα τα αποδεικτικά στοιχεία της υπόθεσης.

2.12 Ποιος είναι ο ρόλος του δικαστή και των διαδίκων κατά την εξέταση μάρτυρα; Υπό ποιους όρους μπορεί ένας μάρτυρας να εξεταστεί με τηλεδιάσκεψη ή άλλα τεχνικά μέσα;

Ο ρόλος του δικαστή είναι να διασφαλίζει τη δίκαιη εξέταση των μαρτύρων από τους διαδίκους. Ο δικαστής πρέπει επίσης να είναι αμερόληπτος. Ο δικαστής μπορεί επίσης να θέτει ερωτήσεις για να διευκρινίζει, για παράδειγμα, ένα ζήτημα που παραμένει ασαφές ή να εξετάζει μια άλλη πτυχή του ζητήματος, την οποία κρίνει σκόπιμη. Ο ρόλος των διαδίκων συνίσταται στην εξέταση των αντίστοιχων μαρτύρων τους, οι οποίοι υποβάλλονται στη συνέχεια αντιστοίχως σε αντεξέταση από τον αντίδικο ή τους αντιδίκους.

Σύμφωνα με τον νόμο (της Σκωτίας) περί ευάλωτων μαρτύρων του 2004, οι ευάλωτοι μάρτυρες (όπως ορίζονται στον νόμο) δικαιούνται να υποβάλουν αίτηση για τη λήψη ειδικών μέτρων (π.χ. ζωντανή τηλεοπτική σύνδεση, οθόνη, υποστηρικτής) για να τους βοηθήσουν να παράσχουν την κατάθεσή τους. Σε ορισμένες διαδικασίες βάσει του νόμου (της Σκωτίας) περί παιδιών του 1995, η μαρτυρική κατάθεση μπορεί επίσης να λαμβάνεται μέσω ζωντανής τηλεοπτικής σύνδεσης.

3 Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων

3.1 Στις περιπτώσεις που τα αποδεικτικά στοιχεία δεν έχουν συγκεντρωθεί με νόμιμο τρόπο από διάδικο, μπορεί να τα χρησιμοποιήσει το δικαστήριο για την έκδοση της απόφασής του;

Επαφίεται στο δικαστήριο να απορρίψει ή να κάνει δεκτό αποδεικτικό μέσο που δεν έχει κτηθεί με νόμιμο τρόπο, με πρωταρχικό στόχο τη διαφύλαξη του συμφέροντος της απονομής δικαιοσύνης.

3.2 Γίνονται δεκτές ως αποδεικτικά στοιχεία οι μαρτυρίες των διαδίκων;

Εάν ένας εκ των διαδίκων αστικής υπόθεσης καταθέσει, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη την κατάθεσή του μαζί με όλες τις άλλες καταθέσεις που έχουν παρασχεθεί, προκειμένου να εκδώσει την απόφασή του.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 09/09/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα